

FOTOGRAF: SARA MAC KEY

CAROLA HANSSON

ICAROLA HANSSONS författarskap vandrar vi mellan den yttre verkligheten och den inre. Hon företar utforskande nerslag i den yttre verkligheten, om den så befinner sig i Sverige, USA, Österrike, Kina, Frankrike eller Ryssland – som så oförmärkt slår över i den fantasi och dröm som all hennes verklighet har gemensamt. Växlingarna däremellan sker i minnet och i sökandet: hennes romaner utmärks alla av ett sökande, som ibland leder in i psykets hemligheter, ibland ut i den lika oåtkomligt hemlighetsfulla verkligheten. I de första romanerna, *Det drömda barnet* (1983) och *Stilleben i vitt* (1985) är det drömvärlden som dominerar: en mor och en dotter flyter över och in i varandra, vandrar mellan tider och psyken. I *Den älskvärde* (2000) är det istället den frånvarande fadern, som berättaren både minns och söker med nästan ursinnig frenesi, alltmedan modern försvinner in i sin egen drömvärld. Andra romaner balanserar istället skickligt mellan dröm och verklighet: i *Steinhof* (1997) flyr huvudpersonen från Ungern 1956, hamnar i Wien, gifter sig men kan inte bli fri från sitt förflutna utan glider istället in i ett lim-

bo: en oåtkomlig drömvärld av förbjudna minnen. Ovanligt nog skymtar en utväg i kärlekens tecken: när mannen börjar tala med henne, se henne, då glimtar också språket till och hon verkar kunna lämna sin katatoni. I *Mästarens dröm* (2005) reser tvillingsystern Agnes och Adina som missionärer till Kina på 1920-talet: de ska göra en dröm till verklighet. Romanen berättar om de slitningar och de motsättningar som de därmed ställs inför; de två systrarna går till slut olika vägar. Romanen ger etsande bilder av den politiska och historiska verkligheten när den demonstrerar hur systrarnas dröm, deras livsprojekt, inte kan annat än haverera i denna verklighet.

Innan Carola Hansson blev romanförfattare var hon disputerad slavist, skrev böcker om ryska förhållanden och översatte från ryska. Hon fick användning för dessa kunskaper när hon skrev tre romaner i rysk miljö: *Andrej* (1994), *Med ett namn som mitt* (2009) och *Masja* (2015). Romanerna är alldeles olika men har det gemensamt att de kretsar kring och i familjen Tolstoj. I *Andrej* möter vi familjens svarta får: inifrån den labile och ibland närmast psykotiske Andrejs perspektiv skildras hallucinatoriskt upplevda glimtar av hans liv. I *Masja* är det istället den uppoffrande och änglalika dottern, den lynnige men starkt dominerande faderns älsklingsdotter, som också tar på sig att bli faderns sekreterare och försöka göra allt det goda som fadern predikar men sällan får gjort. Triptykens mittbok handlar istället om en ättling, vars öden berättaren försöker spåra i Sovjetunionen och USA.

Perspektivet inifrån, i *Andrej*, kompletteras således av perspektivet utifrån i de andra två romanerna: där möter vi den sökande, forskande, undrande berättaren, som till slut blir en lika viktig figur som romanens gestalter.

Så är det i de hittills elva romaner som bildar Carola Hanssons romanvärld: sökandet bryter in i de livsvillkor som heter dröm, förlust, exil. Minnet och sökandet är romanernas drivkraft: exilens minnen av det

forts.

förlorade livet, sökandet efter livsmöjligheter, sökandet efter de skärningspunkter där dröm blir verklighet, sökandet utan slut, sökandet efter möjligheten av det omöjliga. Försöker jag sammanfatta mina intryck av denna romanvärld gör jag det därför enklast med en diktrad av Rilke, där han trotsar segrarnas historia genom att hävda överlevandets, genomlevandets, utjärdandets konst:

»Wer spricht von Siegen? Überstehn ist alles«

Arne Melberg